וחכמים אוסרין דברי ר' יהודה אמר לו ר' יוסי לא בזה התיר עקביא בן מהללאל אלא (א) שער בעל מום שנשר והניחו בחלון ואחר כך מת בזה עקביא בן מהללאל מתיר וחכמים אוסרין צמר (ב) המדולדל בבכור את שנראה (ג) עם הגיזה מותר ואת שאינו נראה עם הגיזה אסור: **גמ'** מכלל דאסר השתא במת שרי שחטו מיבעיא אלא לא בזה התיר עקביא וחכמים אוסרין (ד) שחטו דברי הכל שרי כי פליגי במת אמר רבי אסי אמר ריש לקיש מחלוקת בשהתירו מומחה דמר סבר גזרינן דלמא אתי לשהוייה ומר סבר לא גזרינן אבל לא התירו מומחה דברי הכל אסור מתיב רב ששת בעלי מומין אוסרין בכ"ש ורבי יוסי אומר יבקר והוינן בה מאי יבקר אלימא דבעל מום הוא ולישקליה מכלל דתנא קמא אמר לאו (ה) אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה הכא בגיזת בכור בעל מום עסקינן שנתערבו בגיזי חולין ומאן תנא קמא רבי יהודה היא דאמר נשחטו אסרי רבנן ורבי יוסי לטעמיה דאמר נשחטו שרו רבנן וקתני יבוקר מאי יבוקר לאו אי מום קבוע אי מום עובר הוא אף על גב שלא התירו מומחה אמר רבא לא יבוקר אי התירו מומחה אין ואי לא לא כי סליק רבין אמרה לשמעתא קמיה דרבי ירמיה אמר בבלאי טפשאי משום דיתבי בארעא דחשוכא אמרי שמעתא דמחשכן לא שמיע להו הא דאמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן מחלוקת בשבדק ולא מצא וקמיפלגי בפלוגתא דר"מ ורבנן דתנן שהיה ר"מ אומר כל דבר שהיה בחזקת טומאה לעולם הוא בטומאתו עד שיתוודע הטומאה וחכמים אומרים חופר עד שמגיע לסלע או לבתולה ר' אסי אמר רבי יוחנן מחלוקת כשבדק ומצא וקמיפלגי בפלוגתא דרבי ור"ש בן גמליאל דתניא שדה שאבד בה קבר נכנס בתוכה טמא נמצא בתוכה קבר נכנס לתוכה טהור שאני אומר הוא קבר שאבד הוא קבר שנמצא דברי רבי רבן שמעון בן גמליאל אומר תיבדק כל השדה כולה ור' אסי מאי טעמא לא אמר כרבי חייא בר אבא אמר לך בשלמא גבי טומאה אימר בא עורב ונטלה בא עכבר ונטלה אלא הכא בעל מום להיכא אזיל ואידך אימר מום עובר הוה ואיתסי ורבי חייא בר אבא מאי טעמא לא אמר כר' אסי אמר לך בשלמא שדה דרכה למיקבר בה כי היכי דקבר בה האי קבר אינש אחרינא אלא קדשים כיון דבדקו לן וקיימי דרכייהו למיפל בהו מומא ואידך אגב דמנגחי אהדדי שכיח בהו מומא מיתיבי התולש צמר מבכור תם אע"פ שנולד בו מום ושחטו אסור טעמא דתם הא

בתולה פליגי כדמוכח בסוף פירקין (דף כו.) כב] דשרי (ר"ע) מכלל כי אסרי רבנן מדרבנן כג] ואפי' בעולה תמימה לא מיתסרא הגיזה אלא מדרבנן כדמוכח לקמן גבי תולש צמר מעולה תמימה כד] והא דפריך תולש מי איכא למאן דשרי היינו מדרבנן כדפי' שם בקונטרס משום דלשע הוא ועוד קשה כה] בההוא דחולין למה לי קרא דם פסולי המוקדשין דשרי בהנאה והלא אף בקדשים דם מותר בהנאה משנעשית מצותו והתם דליכא מצוה למה יהא אסור ועוד מאי קאמר הואיל ואסירי בגיזה ועבודה והא לאחר שחיטה מותר לגזוז ולעבוד דמזביחה ואילך הכל מותר והתם כדם שחיטה איירי וחלב נמי כו] לא אסרינן מדכתיב בשר (אלא) מחיים ולא לאחר שחיטה כמו למאן דדריש לעיל בפ' שני (דף טו:) אין לך בהם היתר אכילה אלא משעת זביחה ואילך ועוד דשרי לכולי עלמא מדבעי למילף היתר חלב בפרק קמא (לעיל ו:) מדאסר רחמנא חלב של פסולי המוקדשין ולא קאמר דאיצטריך משום דהוה דלאחר שחיטה ומיהו מצינו למימר דאיצטריך קרא כז] תשפכנו כמים משום דם שילא קודם שחיטת רוב אבל מ"מ קשה מהא דשמעתין ואומר רבי דס"ד למיסר כח] כמו (חלב והוו כשר) וה"ה בשר ולא דם ולא דמי לגיזה כט] דשמא דגיזה מתזבח נפקא דמשמע תזבח ולא תגוז אבל כאן ואכלת בשר כתיב (דברים יב) משמע בשר תאכל ולא חלב ודם ולאסור ל] אפי' בהנאה אע"פ שהדרשה אינה מיושבת על הדם כמו חלב דשרי באכילה לא] הוא והא דלא מייתי התם בשר ולא חלב אלא תזבח ולא גיזה ריש מילתא נקט ועוד ניחא ליה לאתויי איסור גיזה לב] אפי' לענין מלקו' כמו מתחלה קודם שנפלו (דתנן) הגוזז והעובד סופג ארבעים וכיון שהחמירה בו תורה לג] כל כך מה"א לדרוש קראי לאומרא בשר ולא חלב ודם אי לאו כמים וכן מוכח בפרק קמא (לעיל ו:) דהא דדרשינן בשר ולא חלב לא שיהא אסור לאכול דבעי למידק מינה היתר חלב מדגלי רחמנא גבי פסולי המוקדשין בשר ולא חלב הא דחולין שרי שמע מינה דלאסור החלב שנחלב אתא קרא:

התולש צמר מבכור תם. במסקנא דשמעתין מפרש דלאו דוקא תולש דה"ה נתלש ולא נקט תולש אלא משום סיפא דקתני בה תולש משום רבותא דעקביא:

בכור

וחכמים אוסרין. דאי שרית למר הנושרת מחיים אתי לשהויי לבכור כדי שתשיר למר כל שעה ואתי ביה לידי תקלה שיגזוז ויעבוד בו ופסולי המוקדשין אסירי בגיזה ועבודה כדאמרינן בפירקא דלעיל (ו:) תזבח (דברים יב) ולא גיזה: **לא בזה התיר עקביא.** מפרש בגמ' (כו.) מאי קאמר: **ואח"כ מת.** יג] לא נשחט: **המדולדל.** שנתלש מן העור אבל מסובך הוא עם שאר הצמר ואינו נופל: **את שנראה עם הגיזה.** כשישחטו ויגזזו לאחר שחיטה יהא צמר מדולדל שוה עם שאר הגיזה ואינו נראה יד] כשפירש הימנה מותר כשאר הגיזה: **ושאינו נראה עם הגיזה.** שיצא חוץ יותר מדאי וניכר לכל שמובדל הוא מן הגיזה טו] (ו) כמי שנשר לגמרי קודם שחיטה. וסתמא כרבנן דפליגי עליה דעקביא: **גמ' מכלל דאסר.** בתמיה. השתא במת דאותו צמר המחובר בו אסור דבעי קבורה היכא דנשר ומונח בחלון שרי: **שחטו.** דצמר המחובר בו שרי מיבעיא דמונח בחלון נמי שרי אליבא דעקביא: **אלא.** להכי קאמר לא בזה התיר עקביא טז] משום וחכמים אוסרין: **כשהתירו מומחה.** לבכור קודם נשירת הצמר דרבנן סברי גזירה אי שרית ליה לצמר בהמה דלמא אתי לשהוייה כדי שתהא הצמר עשרת הימנו בין כך ובין כך אתי לידי גיזה ועבודה הלכך אע"ג דהתירו מומחה אסיר ועקביא סבר כיון דהתירו מומחה תו לא משהי ליה: **דברי הכל אסור.** דהוה ליה כתם וכתם עקביא מודה כדאמרי' לקמן דאי אמרת שרי צמר אתי לשהוייה שלא יקריבנו ועוד לו בכך שבין כך ובין כך יפול בו מום ומפקע ליה מקדושת מזבח ועוד דכיון דלא התירו מומחה קודם נשירה אכתי לא הוה ביה שום צד היתר: **אוסרין בכל** יז] **שהוא.** אם נתערב אחד מהן באלף תמימים כולן אסורין למזבח: **מכלל דתנא קמא סבר לא.** בתמיה. כיון דמתירו מאי ספיקא איכא: **בגיזת בכור בעל מום.** שנשרה מחיים והניחה בחלון: **יבוקר.** אם מום קבוע הוא ישחטנו ויהא הכל מותר: ור' יהודה סבר ליכא תקנה בשחיטה. אלמא לרבנן אליבא דר' יוסי דשרי בשחטו ליכא חילוק בין התירו מומחה קודם לכן בין לא התירו מומחה קודם לכן דהא הכא קתני עדיין יבוקר ומדרבנן בשחטו אין חילוק לעקביא נמי במת אין חילוק בין התירו ללא התירו דהא עקביא לא מפליג בין מת לשחוט: **אמרה לשמעתא.** דרב נחמן: **מחלוקת.** דת"ק ור' יוסי בבעלי מומין חיין ממש שנתערבו באחרים וכשבדק ולא מצאו לבעל מום: **לעולם הוא.** בחזקת טומאה אם לא נמצא הקבר שנאבד בשדה אף על פי שנבדק כל השדה בטומאתו הוא. והכא נמי כיון דלא נמצא הבעל מום כולן אסורין ותנא קמא כר"מ ור' יוסי סבר יבוקר ודי לו אפי' לא נמצא כחכמים יח]: **חופר.** בודק עד שמגיע לסלע דודאי מאותו סלע ולמטה לא נעשה קבר שקשה הוא: **או לבתולה.** עד שימצא קרקע קשה שלא יט] עבדה: **כשבדק ומצא.** הבעל מום ותנא קמא דאסר לכולהו חיים שמא זה שנמצא בעל מום אחר הוא וכל האחרים צריכין בדיקה ור' יוסי סבר יבוקר בבקור סגי כ] מרישא וכיון דמצא הך כא] ליכא ספק תנא קמא כר"ש ורבי יוסי כרבי: **בשלמא גבי טומאה.** אמרי רבנן בודק עד שמגיע לסלע או לבתולה ודיו משום דאי נמי לא משכח לה איכא למימר עורב או עכבר נטלה אבל הכא אפי' רבנן אוסרין דבעל מום להיכא אזל ובכי האי גוונא לא הוה שרי ר' יוסי: **ואידך.** רבי חייא בר אבא: **בשלמא שדה.** אמר רבן שמעון תבדק דדרכה למיקבר בה כו': **דרכייהו למיפל בהו מומא.** בתמיה. ובכי האי גוונא לא הוה אסר תנא קמא: **ואידך.** רב אסי: הא

עין משפט נר מצוה

כו א ב מיי' פ"ג מהל' בכורות הל' יא [ופ"א מהל' מעילה הל' י] סמג עשין קמד טוש"ע י"ד סימן שח סעיף א:

כז ג מיי' פ"ג מהל' בכורות הל' יב טוש"ע שם סעי' ב:

כח ד מיי' פ"ג מהל' איסורי המזבח הלכה יב:

כט ה מיי' פ"ג מהל' בכורות הל' יג סמג עשין קמה קמו טוש"ע י"ד סימן שח סעיף ד:

ל ו מיי' פ"ט מהלכות טומאת מת הלכה י:

לא ז מיי' שם פ"ח הלכה א:

לב ח מיי' פ"ג מהל' בכורות הל' יא סמג עשין קמד טוש"ע י"ד סימן שח סעיף א:

◆

שיטה מקובצת

א] שער בכור בעל מום: ב] גמ' לא בזה התיר עקביא מכלל: ג] אלא ה"ק לא: ד] אומר יבוקר והוינן בה מאי יבוקר אילימא יבוקר אותו בעל מום אם איתיה ולישקליה והנך לישתרי מכלל: ה] דאמר בשחטו אסורי: ו] דאמר בשחטו שרו: ז] לאו יבוקר במומו לחכם אי מום קבוע שרי אע"ג תיבות אי מום עובר נרשם על כל תיבה קו למעלה להורות כי לפ"ד ראוי למחקו: ח] דבר שהוא בחזקת: ט] שיתודע לך הטומאה היכן היא וחכמים אומרים בודק עד שמגיע: י] לבתולה ורב אסי: יא] קבר הנכנס לתוכה טמא נמצא בה קבר הנכנס לתוכה: יב] בה אמרינן כי היכי כו' קבר בה איניש: יג] מת שלא נשחט: יד] נראה כפירש הימנה. נ"א כמי שנשר הימנה: טו] הגיזה אסור כמי: טז] עקביא ומשום חכמים נקטיה הס"ד ומה"ד שחטו דברי הכל שרי [illegible]

רבינו גרשום

וחכמים אוסרים. הואיל ונשר מחיים בפסולי המוקדשין אסורין בגיזה ובעבודה: אמר לך ר' יוסי כו'. בזה עקביא בן מהללאל [illegible]

מסורת הש"ס

א) עדיות פ"ה מ"ו, ב) לא ואמר ל"ק, ג) [פסחים לד: יומא נו. זבחים פ: מנחות נג. כתובות עה.], ד) פסחים י. נדה סא., ה) פסחים י., ו) עקביא. ל"ק, ז) אקריא מחיים ולא לאחר שחיטה למאן דדריש כו' משעת זביחה ואילך ולא מדכתיב בשר ועוד דשרי כו' ל"ק, ח) חלב יה"א ה"ה בשר ולא ל"ק וה"א כמו בשר ולא חלב, ט) כמו על חלב דשרי באכילה מ"מ דם נמי בר אכילה הוא והא ל"ק, י) נ"א שנפלו, כ) נ"ל דתנית, ל) לעיל טו:, מ) כאור לדרוש נמי קרא ל"ק.

◆

הגהות הב"ח

(א) במשנה אלא בשיער בכור בעל מום: (ב) שם צמר (המדלדל) תו"מ ונ"ב ס"א המדובלל: (ג) שם שנראה מן הגיזה וכו' שאינו נראה מן הגיזה: (ד) גמ' וחכמים אוסרין אלא בשחטו דברי הכל: (ה) שם ואמר רב נחמן: (ו) רש"י ושאינו וכו' הגיזה אסור כמו שנשר:

◆

מוסף רש"י

בארעא דחשוכא. בבבל שהיא מצולה (יומא נז.) דבבל עמוקה היא דכתיב (ישעיה מד) האומר לצולה חרבי (מנחות נב.). **אמרי שמעתא דמחשכן.** כשאין יודעין טעמו של דבר כודין מלבן טעם שאינו (פסחים לד.). **כל דבר שהיה בחזקת טומאה.** במסכת נדה (סח.) גל טמא (שהיה שם כזית מן המת) שנתערב עם שני גלין טהורין, בדקו אחד מהן ומצאו טהור הוא טהור ושנים טמאים, שנים ומצאן טהורין הן טהורין והשלישי טמא, שלשתן ומצאן טהורים כולן טמאים, שהיה ר"מ אומר כל דבר שבחזקת טומאה לעולם היא בטומאתה עד שיודע לך טומאה היכן היא, וחכמים אומרים [illegible] **שדה שאבד בה קבר.** [illegible] **נמצא בה קבר.** [illegible]

הדרן עלך הלוקח בהמה

רבינו גרשום (המשך)

שנשר מעליו ואסור: בעלי מומין אוסרין בכל שהן משמע שאם יתערב בעל מום במאה קדשים תמימים כולן אסורין: ור' (אסי) [יוסי] אומר יבוקר. איזה הוא בעל מום והשאר מותרין: הכא האי בעל מום אומר בכל שהוא דקאמר לא בגיזת בכור מום ממש אלא בגיזת בכור בעל מום עסקינן שנתערבה בגיזי חולין ושחטו לבעל מום: ומאן תנא קמא. דאמר אסור בכל שהן ר' יהודה ור' יוסי דאמר יבוקר היינו האי ר' יוסי דמתני' דסבר דנשחטו שרו רבנן: לא יבוקר. השתא אם מום קבוע הוא ושחטו מותר ואם מום עובר הוא אסור גיזתו ואע"ג דלא התירו מומחה קודם השחיטה שער מותר אי מום קבוע וקשיא לריש לקיש דאמר אבל לא התירו מומחה קודם שנשר דברי הכל אסור: לא יבוקר.

[illegible]

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones